

www.e-rara.ch

**Silva locorum, qui frequenter in concionibus occurrere solent, omnibus
divini verbi concionatoribus, cum primis utilis & necessaria**

Luis

Venundatur Parisiis, 1586

Zentralbibliothek Zürich

Shelf Mark: RRa 166

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-26764>

Sapientia.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

cantis ruinæ occasionem præbere poterant: nisi se humilitatis discretionisque virtute, & oratione stabiliant.

Sapientia.

August.

Liber quidam Ciceronis exhortationē continet ad philosophiam, qui vocatur Hortensius. Ille vero liber mutauit affectum meum, & ad te ipsum Domine mutauit preces meas, & vota ac desideria mea fecit alia. Vixit mihi repente omnis vana spes, & immortalitatem sapientiæ concupiscebam æstu cordis incredibili, & surgere iam cœperam, ut ad te redirem. Non enim ad acuendam linguā referebam illū librū, neque mihi locutionē sed quā loquebatur, persuaerat. Quomodo ardebā Deus meus, quomodo ardebam euolare à terrenis ad te, & nesciebam quid ageres mecum. Apud te est enim sapientia, & hoc tamē solū me in tanta flagrantia refringebat, quod nomē Christi non erat tibi, quoniam hoc nomen secundum misericordiā tuā domine, hoc nomē saluatoris mei filij tui, in ipso adhuc lacte matris cor meū piē biberat, & alte retinebat, & quiddā sine hoc nomine fuisset, quantus literatus, & expositum, & veridicum, non me totum rapiebat. Aug. conf. lib. 3.

Quoniam multi mei anni mecum effluerant, forte duodecim anni, ex quo ab vndeicesimo anno ætatis meæ lecto Ciceronis Hortensio, excitatus eram studio sapientiæ, & differebā contempta felicitate terrena ad eam inuestigandā vacare, cuius nō inuentio, sed vel sola inquisitio iam præponenda erat etiam inuentis thesauris regnisque gentium, & ad numum circumfluentibus corporis voluptatibus. Aug. conf. lib. 8.

Fac precor me Domine gustare per amorem, quod gusto per agnitionem: sentiam per affectum, quod sentio per intellectū. Plus tibi debeo quam me ipsum totum: sed nec plus habeo, sed nec hoc ipsum per me totum possum reddere. Trahe Domine in amorem tuum vel hoc ipsum, quod sum. Aug. in Med.

Nemo sine sapientia beatus est: nemo enim beatus est, nisi summo bono, quod in ea veritate quam sapientiam vocamus, cernitur, & tenetur. Idem, de lib. arb.

Super

Super illud Prouer. 2. Si sapientiam quaesieris, quasi pecuniam, *Glo. Hier.*
& sicut thesaurū effode illam. Qui thesauros effodit, terrā reij-
cit, foueam in alium facit, sedulus insistit, donec inueniat quod
quaerit: sic qui thesauros sapientiae inuenire desiderat, omne
pondus terrenum à se reijciat, in se fossam humilitatis faciat,
quiescat, donec inueniat. *Glo. Hiero.*

Stultis ut luna mutatur Sapiens enim nō metu frangitur, nō *Ambros.*
potestate mutatur, ac nō attollitur prosperis, non tristibus mergi-
tur. Vbi enim sapientia, ibi virtus est, ibi constantia & fortitu-
do. Sapiens ergo idem est; animo non minuitur, non auge-
tur rerum mutationibus, nec ut paruulus fluctuat, ut circumscri-
bitur omni vento doctrinae: sed manet perfectus in Christo,
fundatus charitate, radicatus fide. Ambros. in epistola ad simplici-
cia.

Sapienti nihil alienum nisi quod virtuti incongruum: quo-
cumque accesserit, sua omnia secum portat totus ei mundus
possessio est: quoniam toto eo quasi suo vitatur. Idem epist. 36. ad
Constant.

Nullus sapientiam Dei plenē recipit, nisi qui se ab omnium *Isidor.*
abstrahere actionum cura contendit. Isidor. de sum. bo.

Primus sapientiae gradus est, falsa intelligere. Secundus, vera *Lact. Firm.*
cognoscere. Lactan. Firmia.

Docti ab indoctis tantum differunt, quantum Deus ab ho- *Demat.*
minibus. *Adylon.*

In nihil sapiendo iucundissima vita: & in multa sapientia mul- *Cicer o.*
ta & anxietas.

Nullus stultus beatus, nec sapiens miser.

Mater omnium bonarum artium est sapientia: à cuius amore
verbo Graeco philosophia nomen inuenit: quia nihil à Dijs im-
mortalibus vberius, nihil florētius, nihil praestabilius hominum
generi datum est. Haec enim vna nos cū ceteras res omnes, tū
quod est difficillimum docuit, ut nos metipsos nosceremus. Cu-
ius praecipi tanta vis, tanta sententia est, ut ea nō homini cupiā,
sed Delphico Deo tribueretur. Nam qui se ipsū nō norit, primum
aliquid se habere sentiet diuinū: ingenitūque i se suū sicut simu-
laerū aliquod putabit: tūtoque munere Deorum tempet dignū
aliquid & faciet, & sentiet: & cū se ipse perspexerit, totum ten-
tate

tarit, intelliget quemadmodum à natura subornatus, in vitâ venerit, quantaque instrumenta habebat, ad obtinendam adipiscendamque sapientiam: quoniam principio rerum omnium quasi adûbratas intelligentias animo atque mente conceperit, quib illustratus sapiëntia duce bonam vitam, & ob eam ipsam causâ certat se beatum fore. Cicero. 1. de legib.

Sapientia, ars viuendi putanda est, quæ mœstitiâ pellit ex animis, quæ exhorrescere metu non sinit. quæ præceptrice in tranquillitate viui potest, cupiditatum ardore restincto. Idem. 1. de fin.

Vt medicorum scientiam, non ipsius artis, sed bonæ valetudinis causâ probamus: & gubernatoris ars quia bene nauigandirationem habet, utilitate non arte laudatur: sic sapiëntia quæ ars viuendi putanda est, non expeteretur, si nihil efficere: nunc expetitur, quia est tâquam artifex conquarandæ & comparandæ voluptatis. Idem. 2. de Fin.

Vt stultitia & si adepta est quod concupiuit, nunquam seramēh satis consecutam putat: sic sapientia semper eo contenta est, quod adest: neque vnquam sui pœnitet. Idem. 5. Tuscul.

COLLA. ¶ Sapientia donum est, diuinæ bonitatis & suauitatis experimentalis quædam cognitio: quæ secundum D. Thom. cum sit in intellectu, causam habet in voluntate, quæ ipsum experiëntia & gustu suo erudit intellectum, quæ etiam mystica theologia dicitur. Hæc autem cognitio amorem ipsum à quo excitata est, incendit & auget. Sicut enim in personis diuinis verbû patris amorem inspirat increatum, nempe Spiritum sanctum: ita huiusmodi cognitio amorem spirat creatum, videlicet charitatē quâ plurimum accendit.

Eccli. 38 Sapientiam scribe in tēpore vacuitatis, & qui minoratur actu percipiet sapientiam, quia sapiëntia replebitur: Hoc est quod vulgo dicitur, Animam quiescendo fieri sapientē. Quæ tamen quies non torpens & ociosa, sed maxime actiuosa est. Nocent enim occupationes, si nimia sint: quia spiritum orationis suffocant & extinguunt. Vnde est illud Eccli. Qui conatur multa agere, incidet in iudicium Eccli. 29. Hinc Senec. Nemo vnquam ad bonam mentem peruenit occupatus.

Miram sapientia comendationem inuenies Prouer. 3. Beatus homo

homo qui inuenit sapientiam &c. Cap. vero. 8. Salomon inducit sapientiam laudes suas prædicantem. Melior est ait, sapientia cunctis pretiosissimis: & omne desiderabile ei non potest comparari. Ego sapientia habito in consilio: & quæ sequuntur.

De studio vero huius cælestis sapientiæ ibidem ait: Ego diligentes me diligo, & qui mane vigilauerint ad me inueniēt me. Ac deinde. Beatus homo qui audit me, & qui vigilat ad fores meas quotidie, & obseruat ad postes ostij mei. Qui me inuenerit, inueniet vitam, & hauriet salutem à Domino. Et quibus planè verbis illud consequitur, ut qui nondum inuenerunt sapientiam, nec veram inuenerint vitam. Alioqui non ad eos idem Salomō diceret: Relinquitē infantiam, & uiuite, & ambulate per vias prudentiæ. Tot enim miseris impiorum vita referta est (cum ea Dei præstidio nudatur) ut multi frequenter aut mortē optent, aut sibi etiā inferant, scilicet mortem vita sua iudicantes.

Prov. 9.

Quæ bona sapientiæ studium consequatur, colligitur ex illis verbis Eccli. 1. Plenitudo sapientis est timere Deum, & plenitudo à fructibus illius, Omnem domū implebit à generationibus hoc est fructibus suis) & receptacula à thesauris illius. De studio vero sapientiæ (quod quidem in assidua diuinarum rerum contemplatione positum est, ac de admirandis huius studij fructibus) vide Eccli. 4. In quo quidem studio quantum laboris, & sollicitudinis sit, declarat ibidem, his verbis. Timorem, & metum, & probationem inducet super eum, & cruciabit illum in tribulatione doctrinæ suæ. Doctrina enim sapientiæ veterem hominē cum actibus suis, ut nouū suscitaret qui secundum Deū creatus est, de moliri conatur, ideoque necesse est in hoc certamine (in quo aduersus corruptam naturam, inueteratamque consuetudinem gratia pugnat) multum inesse sollicitudinis ac laboris.

Multitudo sapientium sanitas est orbis terrarum: & rex sapiens populi stabilimentum est. Laudes vero sapientiæ habes deinde Sap. cap. 7. Et proposui illam regnis & sedibus, diuitias nihil esse dixi in cōparatione illius, &c. quæ sequuntur. Itē ca. 8. Hæc amari, & exquisiti cā à principio &c. quæ sequuntur. Ecclesiasticus vero sapientiam ipsam inducit laudes suas & virtutē prædicatē cap. 24. his verbis. Ego quasi vitis fructificauit suauitate odoris.

& flores mei fractus honoris & honestatis: & multa in hac sententiam, quæ mire sapientiam & fructus eius comendat. De eius autem effectibus. Sap. 7. dicitur. Omnibus enim mobilibus mobilior est sapientia: attingit autem ubique propter suam munditiæ: quia videlicet nec sceleribus inquiritur, nec affectibus excruciat, nec cupiditatibus ad terram deprimitur: sed ab his omnibus pura, quocumque voluerit, penetrare potest.

Quod summa sapientia in diuinorum mandatorum obseruatione sita sit, ostendit Moyses Deut. 4. his verbis. Hæc est enim vestra sapientia & intellectus coram populis: ut audientes vniuersi præcepta hæc dicant. En populus sapiens & intelligens, gens magna, nec est alia ratio tam grandis, &c. Et Baruch. 3. habes mirum sapientiæ encomium, in cuius tandè fine dicitur. Ecce timor Domini ipsa est sapientia, & recedere à malo intelligentia. Quo in loco pro timore Domini. D. Aug. in Enchiridio. Eusebiam Græcè haberi ait: quæ vox cultum Dei significat. Iam verò quæ longæ oratione & verbis idem significantibus ipsa in Ecclesiast. Sapientia prædicat se in electis Dei, & sanctificata ciuitate habitare, ut intelligas veram sapientiam prout hominum esse possessionem. Denique regius Propheta de timore Domini ageas. Intellectus, inquit, bonus omnibus facientibus eum. Et rursum. A mandatis tuis intellexi, &c. Rectissime Sapiens ille ait. Fili concupiscens sapientiam, conserva iustitiam, & Dominus præbebit illam tibi. Sine hac verò cœlesti sapientia, quid omnis humana sapientia iuuat? Vari enim sunt homines in quibus non subest scientia Dei. Et. Si quis fuerit consummatus inter filios hominum, & abfuerit ab illo sapientia tua, quasi in nihilum comparabitur.

Miseratione dignum esset, si cum in remota aliqua regione infinita pene vis esset lapillorum atque gemmarum: in gentes autem adedò rudes essent, ut ijs pro vilibus saxis in structura domorum vterentur. Quanto ergo magis miserandi sunt, qui cum intellectu & voluntate diuino manere præditi sint (quibus Deum contemplari, diligere, & diuinos mores imitari, diuinisque delictis pasci possent) hæc Dei dona ad res vilissimas atque abiectissimas deijciunt, & siliquis porcorum, quam diuinis epulis vesci malint: Quid quod tempus etiam, & vitam spaciunt (quo inestimabiles, perpetuoque duraturas di-

Psalm. 110

Psalm. 128

Sap. 9.

uitias sibi comparare poterant (in rebus nihili expendant) Quod si barbari illi & inculti homines miseratione digni essent, tu profecto magis miserandus es, qui res longè præstantiores ita proteris atque conculcas.

Magna est piorum felicitas, quos Deus interno magisterio docet, & erudit ad vitam. Sicut ipse testatur cum ait. Intellectum tibi dabo: & instruam te, &c. Et iterum. Ego Dominus Deus tuus docens te vtilia, gubernans te in via qua ambulas. Et, Qui appropinquant pedibus eius, accipient de doctrina illius. Hinc illud sequitur. Os iusti meditabitur sapientiam, &c. Et illud item Ecclesiastici. Anima viri sancti enuntiat aliquando vera plusquam septem speculatores sedentes in excelso ad speculandum. Huius verò doctrinæ dignitatem insinuat Propheta cum ait. Beatus homo quem tu erudieris Domine, & de lege tua docueris eum. Fructus verò doctrinæ exponit cum subdit. Ut mitiges ei à diebus malis, d. f. p. f. Hoc est ut placidam illi quietem inter huius vitæ procellas, & turbines tribuas. donec iudicii tempus appropinquet, quo impij perfectè puniendi, & pij plenissimè coronandi sunt. Hæc enim sapientia, & veram libertatem, & liberratis comitem pacem largiri solet, secundum illam Domini vocem, Si vos manseritis in sermone meo, verè discipuli mei eritis, & cognoscetis veritatem, & veritas liberabit vos. Miras autem sapientiæ laudes inuenies, Iob. 28.

Psal. 38
Esa. 48
Demi. 33
Psal. 36
Eccle. 37

Psal. 93

Ioan. 8.

Timor.

Vita est vita præsens: & tanto quisque necesse est ut insidiantes spiritus caueat, quanto maiora sunt dona quæ portat.

Gregor.

Greg. super Ezech.

De statu suo David cadente, nemo superbiat: de lapsu etiam suo David surgente, nemo desperat. Greg. in Mor.

Scriptura nostrum est speculum: & dum aliorum victricia commemorat, nostra debilia confirmat: quia eo minus mens trepidat quo ante actos triumphos videt: sicut & lapsus eorum scribit, ut nosmetipsos quid timere debemus. Ita fit, ut animus hinc fiducia,

Xx § hinc